

4. ZPRAVODAJ

65. Loutkářské Chrudimí | pondělí 4. 7. 2016

Úvodník

Ve stanu právě hraje Lenka Dusilová a já nevím, jak začít svůj úvodníček. Jsem už ochoten chytit se takřka čehokoliv, třeba i toho, že ve stanu právě hraje Lenka Dusilová.

Dobrá tedy!

Jak by mě Lenka Dusilová mohla inspirovat? Je vůbec v inspirativním programu? Zpívá dobře, to nemohu říct. Zpívá dobře a k tomu ještě dobrý věci. To mám rád. Žádná estráda.

Začíná se mi otvírat zajímavé téma o tom, že ekvilibristika bez sdělení stojí za prd, a že nesnáším, když prostředky světí prostředky,..... *ale bohužel ho nedokážu zformulovat.* Možná jsem jenom línej.

Inu Zahálka je d'áblův polštář! Jistě už má všechny recenze napsány a dávno trsá s Šotkovským na loutkářským bále. Je to trochu nespravedlivý. Zatímco já jsem

do jeho úvodníku vymyslel ten báječněj fór s tím úvodníkem u vody, tak on se na mě s prominutím..... *jsem osamělý.*

No nic, pokusím se držet tématu. Téma je vůbec věc, která není od věci. Dneska (pro čtenáře včera) to teda s téma tématama vlastně vůbec nebylo zlé. Amatérský divadlo má velkou výhodu, že se může dotýkat věci, který jsou nám „*provozem semletem profesionálum*“ vlastně nedostupný.....

No a na závěr by to chtělo nějaký slogan, kterej to všechno vtipně a nenásilně propojí.

Všichni amatéři ať maj na hodinu výpověď!

PS: Hrozně rád bych se – *v rámci sklenutí dramatického oblouku* – vrátil k Lence Dusilové, ale nevím jak. Prostě mě inspirovala a pak z mého úvodníku prostě zmizela.

Jakub Vašíček

Vztah k loutkovému divadlu je na Slovensku rezervovanější

Rozhovor s divadelní kritičkou a teoretičkou Lenkou Dzadíkovou, která se zabývá loutkovým divadlem a působí v Divadelním ústavu v Bratislavě.

Vystudovala jsi Vysokou školu múzických umění v Bratislavě, kde jsi získala doktorát za disertační práci s názvem Průniky loutkového divadla a popkultury. Jaká byla tvá osobní cesta k loutkovému divadlu?

Keď som začala študovať divadelnú vedu, s bábkovým divadlom som nemala žiadnu divácku skúsenosť. Na konci prvého ročníka som šla na festival bábkových divadiel a bábkarských divadelných škôl V4 Stretnutie v Nitre, kde som videla inscenácie, ktoré ma nesmierne očarili a povedala som si, že chcem o tomto umení vedieť viac. V septembri som si potom zapísala nepovinné prednášky z dejín bábkového divadla, začala som navštevovať predstavenia bábkových divadiel a festivaly. Zároveň som začala randiť s jedným bábkohercem. Vzťah s bábkohercem nevydržal, zato vzťah s bábkovým divadlom áno.

Rok jsi strávila v rámci studentského programu Erasmus na KALDu v Praze. Co ti tato stáž přinesla? Co tě překvapilo, udivilo, zaujalo?

Nebol to rok, bol to jeden semester a bolo to veľmi intenzívne. Prihlásila som sa na prednášky k rôznym pedagógom a pedagogičkám z KTK a KALD. Denne (niekedy aj 2 či 3 krát, ak bol nejaký festival) som bola v divadle. Veľmi podnetné boli pre mňa prednášky Niny Malíkovej a semináre s prof. Karolom Makonjom. Prešlo od vtedy už pár rokov, ťažko povedať, čo ma vtedy udivilo. Ostala mi spomienka na mimoriadne intenzívne obdobie, keď som sa z pobytu snažila vyťažiť maximum. Pamätám si, ako veľmi ma prekvapila promptnosť a ochota Daniely Jobertové,

s ktorou som komunikovala o tom, či môžem na výmenný pobyt prísť a musela som od nej získať nejaké potvrdenia s pečiatkami, no všetko šlo hladko. Tiež vysoká úroveň prednášok Niny Malíkovej, ktorá prednášala v súvislostiach a veľmi koncepcne.

Na LCH nejsi poprvé a účastníš se i přehlídek na Slovensku, které jsou svým obsahem a zaměřením obdobou Loutkářské Chrudimi. V čem spatřuješ hlavní rozdíly?

Na Slovensku bývam v porotách prehliadok kategórie divadla hraného deťmi a tiež dospelých hrajúcich pre deti. Občas aj iných – „nedetských“. V porote bábkarských súťaží nebyvam a to z jedného smutného dôvodu – neexistujú. Je to (na pozadí toho, ako to žije tu, na Chrudimi obzvlášť) až ťažko uveriteľné, ale je to tak. Bábkové divadlo sa na ochotníckej (neprofesionálnej) úrovni skrátka nerobí. Ak aj čas od času vznikne inscenácia, ktorá by sa do tejto kategórie dala zaradiť, súťaží v existujúcich prehliadkach, ktoré sa, podľa toho čo majú v štatúte, voči bábkovému divadlu nevymedzujú. Je to veľká škoda a neviem, ako by sa to dalo zmeniť. Parafrazujúc jednu kultovú filmovú vetu „Loutkové divadlo tady nemá vybudovanou tradici“. Vzťah k bábkovému divadlu vo všeobecnosti je na Slovensku podstatne rezervovanejší. Myslím si, že na Loutkářskou Chrudim by každý rok malo pricestovať aspoň 20 pozorovateľov zo Slovenska (zástupcovia niektorých súborov, pedagogičky a pedagógovia zo ZUŠiek...). To je podľa mňa v tejto chvíli jediná cesta – vidieť na vlastné oči, že sa toho netreba „báť“.

S jakými tématy a náměty pro loutkové inscenace přicházejí statutární loutková divadla a s jakými nezávislá? Jsou v tom nějaké rozdíly?

Myslím, že v témach nie sú rozdiely. To bábkarské prostredie na Slovensku nie je veľké. Ide o 5 divadiel zriadených vyššími územnými celkami a nezávislé divadlá, ktoré sa delia na dve skupiny. Také, ktoré majú ambície a niektoré za sebou aj výnimočné výsledky a také, ktoré sa venujú jednoduchým rozprávkam pre deti. Ich úroveň je rôznorodá, niekedy, žiaľ aj mimoriadne nízka až urážajúca. Len veľmi veľmi pomaly sa na Slovensku presadzuje bábkové divadlo pre dospelých. To potrvá ešte roky.

Myslím, že u nás je bohatá nabídka vzdělávacích seminářů pro pedagogy a pedagogické pracovníky a mnohé zájemce o loutkové divadlo, kterou nabízí například NIPOS ARTAMA, samozřejmě Loutkářská Chrudim a mnoho dalších nezávislých institucí a spolků v jiných českých městech. Dokonce se u nás rozběhla pro zájemce víceletá Loutkářská konzervatoř. Jak je tomu na Slovensku?

Nie, nie je. Dnes ráno sme sa s Michalom Drtinom bavili, či by bolo slovenské Ministerstvo školstva schopné akceptovať kurzy vzdelávania v oblasti bábkového divadla, ktoré akreditovalo české ministerstvo. Okrem toho by sa určite aj medzi slovenskými profi bábkarmi našli takí, ktorí by dokázali zapáliť ochotníkov pre bábkové divadlo a veľa ich naučiť. Pokiaľ viem, nič také sa nechystá. Je to však asi aj otázka dopytu a zaiste aj financií. NOCKa má čo robiť, aby udržala existujúce podujatia. Každoročný boj o financie je frustrujúci. Podľa mňa je absurdné, aby sa prehliadka s viac než 90 ročnou históriou z roka na rok obávala, či bude aj ďalší ročník. Úplnou novinkou je u nás Fond na podporu umenia (FpU), kde sa o dotácie uchádzajú aj organizátori postupových prehliadok (miestne osvetové strediská) a všetci netrpezlivo čakajú na spustenie viacročných grantov. Predstavitelia FpU deklarovali, že je to v príprave. To by zabezpečilo budovanie festivalov a prehliadok s víziou.

Na Slovensku funguje obdoba naší organizace NIPOS ARTAMA se zkratkou NOCKa. Co ta zkratka znamená a jaké je poslání této organizace?

NOCKa znamená Národné osvetové centrum. Nerada by som povedala nejakú polovičitú informáciu, nemám dejiny tejto inštitúcie naštudované dopodrobna. Viem, že postupové prehliadky na nižších úrovniach robia okresné a krajské osvetové centrá a NOCKa potom Celoslovenské prehliadky no a vrcholnú prehliadku toho najlepšieho zo všetkých kategórií Sénickú žatvu v Martine. NOCKa má samozrejme na starosti aj folklór, literatúru... Myslím, že najbezpečnejšie bude pozrieť si www.nocka.sk. Každopádne, určite budem o mojich mimoriadne inšpirujúcich zážitkoch z Chrudimi rozprávať so zamestnankyňami NOCKy, ktoré majú na starosti divadlo a pokúsim sa byť spojovníkom medzi nimi a Michalom Drtinom. Som presvedčená, že by nadviazanie spolupráce mohlo byť pre slovenských ochotníkov mimoriadne prínosné.

A když jsme u těch mechanismů, jeví se, že nejsou lehké časy pro některá statutární (profesionální) loutková divadla na Slovensku, do jejichž chodu výrazně zasahuje politická svévole. Jak to vnímáš ty, jako osoba zabývající se odborně loutkovým divadlem a současně člověk, který má tento divadelní druh opravdu rád?

Bábkové divadlo na Rázcestí v Banskej Bystrici sa stretlo s nevôľou svojho zriaďovateľa, predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Mariána Kotlebu. Ten odmietol podpísať zmluvu o pridelení dotácie od Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí, ktorú BDnR získalo v konkurencii iných projektov. Nešlo priamo o ohrozenie vzniku inscenácie či existencie divadla, no táto kauza odhalila, že momentálne vedenie kraja sponchybuje prácu divadla, a to nie na základe nezávislého auditu umeleckej tvorby. Dôvodom bol nesúhlas s témou inscenácie List čiernemu synovi a ďalších projektov, ktoré sa zameriavajú na témy tolerancie a prekonávania xenofóbie.

V Starom divadle Karola Spišáka v Nitre abdikoval na konci roka 2014 z funkcie riaditeľa Ondrej Spišák. Proti novému riaditeľovi, ktorého poslanci Nitrianskeho samosprávneho kraja do funkcie zvolili, sa súbor postavil, a tak ho do funkcie nevyhlasovali. V druhej voľbe vyhral Martin Kusenda a do funkcie nastúpil na konci sezóny. Už na konci roka však časť umeleckého súboru žiadala jeho odvolanie. Ako dôvod okrem iného uvádzali, že riaditeľ nemá žiadnu víziu smerovania divadla, jeho pôsobenie je údajne neodborné a deštruktívne. V úvode roka 2016 po nesplnení ich požiadavky, súbor opustili. Pod vplyvom týchto udalostí sa rozpadla celá naplánovaná sezóna a divadlo je v umeleckom provizóriu. Po odchode formujúcich osobností dramaturgičky Veroniky Gabčíkovej a režiséra Ondreja Spišáka čaká divadlo neľahké obdobie hľadania novej cesty. Tá pôvodná je, zdá sa, ukončená. Utrpela aj výnimočná inscenácia *Zázraky pre Alicu*, ktorá po pár reprízach skončila.

Problémov je teda niekoľko. Jeden z nich je aj spôsob voľby riaditeľov/riaditeľiek divadiel. Pred rokom vyhral konkurz na riaditeľa jihlavského Horáckeho divadla Slovák Ondrej Remiáš (mimočodom dlhoročný organizátor ochotníckeho divadelného života). V článkoch sa veľa písalo o tom, aký bol konkurz náročný, viackolový, obsahoval psychotesty, aké bolo zloženie výberovej komisie... V Nitre sa tento problém týkal najprv Starého divadla a krátko na to aj Divadla Andreja Bagara. Voľby riaditeľa v oboch prípadoch sprevádzal chaos nekoncepcnosť, opakovaná voľba.... Vlastne nie je jasné, na základe akých kritérií a predpokladov sa riaditelia vyberajú.

Celkovo sú to zložité problémy, nerada by som sa dopustila nevhodných zjednodušení, či odsúdila niekoho skôr, ako mu dáme šancu. Uvidíme, aká bude nasledujúca sezóna v Starom divadle. V tejto chvíli už vieme, že existuje Nové divadlo, ktoré „odídenci“ založili a majú za sebou aj prvú premiéru.

Tři jednou ranou

Antikrys

Pro stručnost budu psát v bodech, co se mi líbilo:

- přesné fázování „loutek“ a zcela stručné, ale naprosto výstižné věty mě okamžitě seznámí se všemi nešvary obyvatel
- přirozené hraní dětí při jejich setkáních s krysou, využití baterek, kterými se samy nasvěcují
- harmonika se stává psacím strojem, aby mohla být sepsána smlouva s Krysařem
- výborný nápad s ponožkami-krysami. Jejich první objevení na zbytcích jídel v hospodě, vtipně zahrané přemnožení, a poté zavěšení na prádelní šňůru pro logický a divadelně zajímavý odchod za Krysařem a ještě v závěru nasazení na hlavu obyvatel města pro připomenutí, kolik krys je mezi námi.

Zkrátka je to představení plné chytrých a zajímavých nápadů.

Soumrak světů

Z mého pohledu (či spíše podhledu, neb jsem seděla v 1. řadě) jedna důležitá připomínka: slečna, která mimo jiné hrála pana Vitáka, vlastně nepotřebovala loutku, většinou nehrála přes ni.

Sedm jednou ranou

Děkuji za skvělé vedení maňasů. Přesné, přímo ukázkové. Z představení je vidět radost a hravost, s jakou jste ho tvořili.

Co dalšího napíšete, bude jen šťouráním pro případ, že byste si ještě chtěli pohrát s některými detaily.

- poslední plácnutí, čili zabití sedmi much, by mohlo být dohráno spočítáním těch ubohých mrtvolek
- ptáček, kterého bere Krejčík z hnízda, by mohl nějak zapípat a tím stejným zvukem později podpořit akci s obrem, kdy je opeřenec použit místo kamene
- sýr, který byl spoluobčany hozen, letí na drátě ke Krejčíkovi – podbarvila bych to zvukem
- první setkání s princeznou je téměř bez Krejčíkovy reakce
- když kanec skončí uvězněním, kaplička by se mohla ještě otřást, jak se z ní snaží dostat
- možná by obrům slušelo hrát víc en face a v souboji zpomalené

Třeba mě ještě něco napadne a pak se s vámi ráda podělím.

Děkuji, bavila jsem se. Dvakrát!

Martina Hartmannová

Diskuse

První rozebíranou inscenací byl *Antikrys* souboru Rámus a Krtek Plzeň, který vznikl volně na motivy novely Viktora Dyka Krysař. V diskuzi byla oceněna existence takových souborů, jako je tento - vybírá si důležitá témata. Snaží se najít současné problémy společnosti, které mohou rezonovat v každém divákovi. Některé posuny od Dykovy novely jsou možná matoucí a problematické, ale celek je jasně čitelný. Vyzdvihovalo se zapojení dětí, jejich přesvědčivé herecké ztvárnění postav i to, že jsou dospělým hercům rovnocennými partnery. Porota ocenila, že se prostřednictvím cirkusových čísel vyvinul vztah mezi krysou a dětmi. Pozitivně se hodnotila i zvolená forma loutek – ponožky, které zároveň prostupovaly celou inscenací. Podobně kladně se porota vyjadřovala i k použité hudbě, která vhodně odkazovala k balábile politických výročních zasedání. Situace, která je aktuální s každými volbami. Dobře je zvolená míra výpovědi, kdy se divák v ději neztrácí. Rozpaky vzbudila charakterizace postavy Krysaře, kdo je, proč trestá měšťany tím vůbec nejhorším způsobem a jak lze interpretovat jeho proměnu? Hovořilo se i o samotném názvu inscenace a podtitulu, kdy Zdeňka Vašíčková, režisérka inscenace, podotkla, že se nejedná o výklad, ale slovní hříčku.

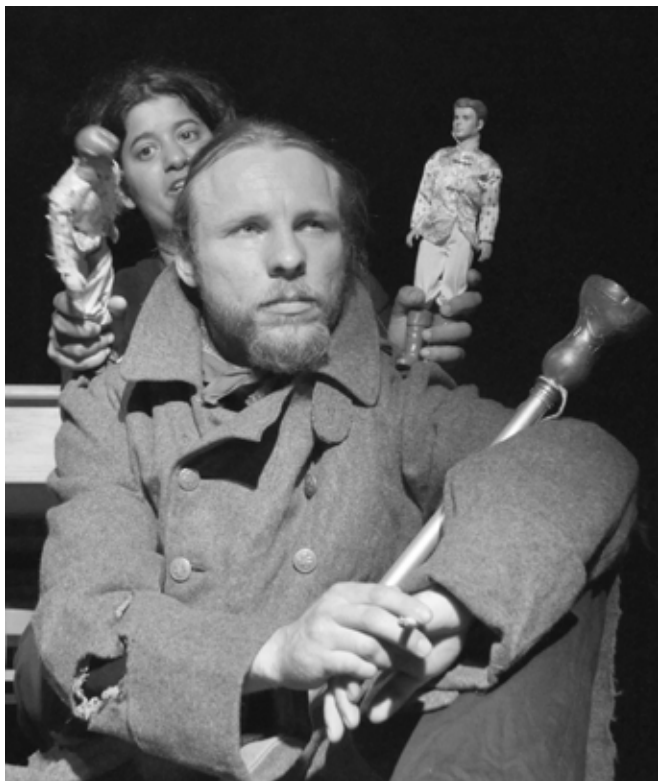
Druhou hodnocenou inscenací byl autorský text *Soumrak světů* souboru NANOdivadlo ze Svitav. Rodinná inscenace, která je generační výpovědí starších. I v tomto případě byla na diskuzi kvitována existence takového souboru, který se rozhodne jít tzv. s kůží na trh, a vytvoří ryze autorskou inscenaci, kterou vyjadřuje sebe sama. Z reakcí diváku bylo jasné, že představení vzbudilo rozpaky. Některé diváky představení zasáhlo a některým se nepodařilo do příběhu proniknout a přijmout jej. Víceméně se porota i diváci shodli na tom, že to mohlo být způsobené i velkým jevištním prostorem, který mohl v tomto případě vytvářet bariéru k proniknutí do příběhu. Představení temporytmicky kolísalo. Důležitá byla i životní zkušenost diváků, což se projevilo v tom, že každý v představení nacházel něco jiného - téma totality, totality v nás, totality, která se může kdykoliv vrátit či jistou bezvýhodnou lidskou situaci, kterou se snaží ukázat prostřednictvím kaleidoskopu obrazů a krátkých scén. Padly i výhrady, že to celé může působit tezovitě. Přílišný patos vedle vkusného estetického zážitku. Kritizoval se nedostatek humoru, který by celku jistě pomohl – loutky váhu příběhu snesou, ale měly by ji pomoci unést i divákovi, aby neodcházel tak moc zatěžkán. Byly výhrady k vedení loutek a zvoleným kostýmům, kdy herci neměli jednotné oblečení, což příliš poutalo divákovu pozornost. Pro svou osobitost se chválila forma vypravěčství a vystavení příběhu.

Poslední hodnocenou inscenací bylo *Sedm jednou ranou* souboru Akafuňky, Praha. Inscenace byla porotou i diváky velmi chválena pro svou vkusnost, práci s maňasky, dobře napsanými krátkými dialogy, rytmizací pomocí kazoo, překvapivými loutkářskými fóry (postupné padání domu, ždímání kamene, klíč pod rohožkou), pointování některých situací a nepoužívání zbytečných efektů. Tvůrcům se tak podařila vytvořit nepodbízivá, veselá, akční a bezelstná pohádka pro děti, která může být i pro širší věkovou skupinu. Jediným úskalím je estetika scénografie, která je necelistvá a rozpadá se do tří rozdílně výtvarně pojednaných rovin: loutky, masky a kreslené pozadí. To byl ovšem jediný nedostatek. Porota byla zaskočená, že se jedná o vůbec první inscenaci, kterou soubor hraje. Teprve když z řad diváků zaznělo, že se jedná o děti významného českého loutkáře, bylo všem jasné, jak mohlo vzniknout takto čistě udělané loutkové divadlo.

Hodnocení rodinných divadel tak dospělo ke konci a porotci byli spokojeni, že se konečně po dvou dnech dostali k hodnocení inscenací jako celků a ne jen jejich dílčích částí.

Antikrys

Rámus a Krtek, Plzeň

Dobrý člověk z města Hameln

Po loňské a předloňské zkušenosti s rámusí tvorbou jsem se těšil na cosi, co jsem si pojmenoval jako rafinovaný rozklad divadelního tvaru ve službách tématu. V tomto ohledu jsem z *Antikrysa* odešel s pocitem lehkého zklamání: po vynikajícím dechovkově zastupitelském úvodu, pro který se atmosféra buduje ještě před vstupem do budovy divadla, se inscenace překlápí do víceméně pravidelného tvaru, který předlohu dlouho interpretuje hodně po smyslu, včetně oné klíčové metafory zkažených hamelnských měšťanů coby krys.

Tím chci jen vyjádřit překvapení, nikoliv stížnost – známý příběh se tu totiž vypráví v divadelně účinném tvaru s množstvím nesourodých, ale smysluplných prostředků. Stále tu je přítomná typicky rámusovská bezostyšnost a punkovost, která paradoxně posiluje čisté vyznění a poselství celého kusu. Můžeme tu najít tucty zdánlivých nedodělků a nedokonalostí, ale v takto urputném, válcujícím vyprávění je alespoň já vůbec nemám chuť hledat. A oba výrazné reinterpretační převraty v příběhu mi připadají mimořádně podnětné: krysař tu nedostane svou slíbenou odměnu nikoliv proto, že hrabiví měšťané odmítli splnit svou část dohody, nýbrž proto, že z důvodů soucitu sám nesplnil tu svou. A děti se tu z obětí krysařovy msty stávají naší jedinou nadějí.

I to je ostatně jedním z vytrvalých rámusích témat – a stavebním prvkem jejich rodinně-pospolitě poetiky, s níž tvoří divadlo o současném světě, zároveň programově neukázněné, nedokonalé a neelegantní a zároveň svým způsobem čisté a tak nějak potměšile optimistické. Osobně pro něj mám velkou slabost.

Michal Zahálka

Vtipně, stručně, účinně

Třetí den oficiálního programu. Nebo lépe den rodinných divadel.

Konečně nějaká skupina začíná představení již při příchodu diváků. Zní harmonika, krátké nápěvy. Za dveřmi děcka prodávají lístky do tomboly. Pomyslím na to, jak jsou někteří diváci neradi taháni na jeviště, aby se stali účastníky představení (mám lístek 49 a 50). Představení začíná ryčně, jsme na předvolební veselici, kdy většina zúčastněných stojí na straně úřadujícího starosty. Proti němu sedí v opozici zapšklá aktivistka. Rozehrávají se příběhy občanů městečka Hameln – používají se velice zkratkovitě (ovšem účinně) plyšáci, barbie apod. A je tu tombola... Samozřejmě hlavní cenu vyhrává starosta. Rozvíjí se moderní pojetí pověsti o Krysaři. Energie, nadhled, vtip, aktuálnost, střihy... První krysa! Efektní. Ponožka na ruce s hlasem písčika. Za ní další. Spolu zplodí potomky, porod malé krysy, vtipně, stručně, účinně. Ty zplodí další a další a další. Průser v městečku. Zlo má svou tvář. Co zbývá než povolat Krysaře. Příchodem hlavní postavy představení ztrácí tempo. Aktér je zjevně nervózní. Taky není jednoduché hrát mytickou postavu. Se starostou dokonají obchod. Faleš starosty je zjevná. Střih.

Holčička ve sklepě objeví krysu a pak se za ní vrací i se svým bratříčkem a ochočí si ji. Hrají si spolu. Naivní scény nejsou kýčovitě. Teď už hraje opravdu celá rodina. Je příjemné vidět, že jsou si všichni herecky rovni. Děti prosí Krysaře, aby neodvedl všechny krysy a také se tak stane. Obraz odvádění krys je působivý, jednoduchý. Prádelní šňůry jsou plné krys „ponožek“. Krysař nesplnil zadání, nedostává od slizkého starosty plat. Leč všichni obyvatelé se ke Krysaři obracejí s nemravnými návrhy, aby změnil jejich osudy, které byly rozehrány na začátku. Platí za tu službu. A Krysař plní jejich mrzká přání... Není dospělých.

Děti zůstávají v Hameln samotné se svojí krysou.

Chápu podtitul: Pokud není krysa milována, nechť je asimilována.

Vít Brukner

Pomalu se nám Krtek vpíjí do Rámusu

Kde vznikl popud k tomu, že budete dělat zrovna Krysaře?

Jan Truhlář: Jako vždycky dlouhá dvouměsíční diskuze nad tím, co nás všechny trápí. O situaci ve světě, v Čechách, v Evropě, u nás doma. O tom všem se debatovalo.

Takže nejdřív byla diskuze, a teprve pak jste vymysleli, že by se to hodilo propojit s Krysařem?

Zdeňka Vašíčková: Úplně nejdřív jsme se bavili o tom, že jsme dva roky po sobě dělali vždycky takový jako scénky, etudky, klipy, který byly propojený společným tématem, a i když jsme měli pocit, že tohle můžeme dělat dalších 20 let, začali jsme se bát, že nás to už brzy přestane bavit, tak jako nás to bavilo předtím. Takže jsme si nejdřív řekli, že chceme příběh, a pak...

Jana Truhlářová: A pak jsme si řekli, že chceme příběh vážný. Zkrátka ne za každou cenu řachandu.

Tereza Truhlářová: Třeba loni jsme to měli vtipný dost, tak jsme to chtěli změnit.

Tereza Lukášová: Chtěli jsme udělat něco trochu jiného.

Zdeňka V.: Hlavně jsme chtěli, aby to po těch asi čtyřech letech, kdy jsme si tak pěkně hráli, mělo zase linku. Rádi se k tomu někdy zase vrátíme, ale už to zkrátka chtělo změnu.

Jana T.: Mám pocit, že jsme si říkali, že potřebujeme nějakýho hrdinu. Někoho – klidně i dílo – co budeme moct ztvárnit. Na jedný zkoušce pak tři z nás nezávisle na sobě řekli: „A co takhle Krysař?“ Takhle nějak myslím, že to bylo.

Jan T.: Ono asi padlo víc témat a příběhů, ale Krysař nám přišel v tu chvíli nejlepší. Klára tenkrát řekla takovou šikovnou větičku: „Každý může být krysou, ale i Krysařem“. Tahle věta asi celý to dění odstartovala.

Minulý rok jste říkali, že spolupráce souborů Rámus a Krtek je výjimečná.

Tereza L.: Abychom věděli, co bude nejlepší.

Jan T.: Oproti loňsku teď hrajeme víc dohromady.

Jana T.: Už jsme najednou věděli, co si ty děti můžou dovolit, a co si na ně můžeme dovolit.

Martin L.: Pomalu se nám ten Krtek vpíjí do Rámusu a víc se propojuje.

Tereza T.: My všichni jsme Rámusáci.

rytíř maz

Odposlechnuté hlasy lidu

- ➔ Mně se to moc líbilo. Bavila mě ta retro socialistická zábava na začátku. A ty ponožky jako krysy mi přišly super. To se mi tedy líbilo moc.
- ➔ Upřímně mě mrzí, že jsem u toho trochu usínala a nebylo to vinou toho představení. Je mi to hrozně moc líto. Asi nešla klimatizace nebo co.
- ➔ Úplně moc nevím, co k tomu říct. Bylo to zbytečně dlouhý.
- ➔ Mně to přišlo pěkný.
- ➔ Mně se moc nelíbí, že tam z nás dělali pasivní kuřáky.
- ➔ Bylo to trochu náročné na vnímání.
- ➔ Mně to přišlo hodně drsný, ale ty lidi si zasloužili trest. No, ale že zrovna takový? Proměnit se v kysu a být odveden...

Sedm jednou ranou

Akafuňky, Praha

Čirá radost

Dvojdennímu divadelnímu seskupení Akafuňky se podařilo vtipně, funkčně a navíc loutkově převést na jeviště pohádkovou anekdotu Sedm jednou ranou. Čirá radost, kterou jsem po představení pociťoval, mne opanovala z mnoha důvodů. Bavila mě zjevná poučenost o práci s maňásky: jednak v rovině scénáře, který byl pro zvolenou disciplínu patřičně úsečný a lakonický, jednak v samotném vodění loutek, v ostrém a přesném fázování, ve fungujícím navození maňáskového temporytmu za pomoci hraní na kazu. Bavila mě přehršel inscenačních nápadů, například motivace Krejčíkova odchodu do světa a zároveň přestavba na další obraz, které jsou ztvárněny postupným rozbouráním scény (tj. krejčího příbytku) jeho ranami. Dvě mouchy jednou ranou, řekl bych. (I když, pokud bych toto řešení okamžitě nevnímal na úrovni zcizováku, bylo by vlastně chybou, neboť by Krejčíka nesprávně zobrazovalo jako nadpozemského siláka.) Bavila mě záplava drobných fórů, ať už inscenačních, textových, nebo těch čistě zcizujících: klíč se nachází – jak také jinak – pod rohožkou (a ještě před kaplí!). Krejčík si není schopen ze zad sundat přilepený papír, protože

maňásci tohle prostě ze své podstaty nedokážou. Malovaná kamna po plivnutí zasyčí. Atd atd atd.

Jednoduchý příběh o tom, že obyčejná chytrost zmůže více než hory (obřích) svalů, je navíc odvyprávěn naprosto sdělně a srozumitelně všem myslitelným věkovým adresám. A když k tomu přidáte údernou (a předloze zcela adekvátní) stopáž dvaceti minut, která porotce na závěr celodenního programu potěší přinejmenším dvojnásob, máte chuť nehledat v té příjemné a radostiplné drobničce žádné mouchy. Ale určitě by to šlo. Výtvarné řešení obrů působí ve srovnání s maňásky jako z jiné pohádky. A jejich závěrečný souboj je dle mého soudu zcela chybně vystavěn – tato situace se nyní dlouze hraje o tom, že jeden obr má velký smrtící kyj a druhému zbyl zcela neškodný strom na úrovni lechtátka, ale nakonec z toho nelogicky vyleze vzájemné zabití obou obrů, takže ten stromek tak neškodný asi nebyl... Možná bychom těch hnid a chybiček našli i víc, třebaš celých sedm, ale pod celkovým dojmem z představení si je dovolím pro tentokrát jednou ranou shodit se stolu...

Vít Peřina

Hodní lidé hrají hodné divadlo

Soubor Akafuňky si vybral k inscenování známou pohádku *Sedm jednou ranou*. Pohádku poměrně akční, lehce morbidní a vtipnou. Já vnímám jako její hlavní téma to, co způsobuje pověst, která člověka předchází či fáma o něm. Taková anekdotka. Anebo jak očekávání druhých může vyústit v realitu – Krejčík se nakonec přece hrdinou stal, ne díky síle, ale chytrosti. Soubor poctivě převyprávěl příběh, kterak chudý ke štěstí přišel. Na jednoduchém paravánu s maňásky, kteří umožňovali rozhýbat akční scény. Obři byli hráni živáky s maskami, výtvarně i herecky byli méně zdařilí. Text by v některých pasážích ještě snesl prokrácení či přesnější naplnění akcí. Například nechápu užití imaginárního vrabce, který by jistě šel v loutkovém divadle vytvořit deseti způsoby, nebo proč Krejčík i obr ždímají v podstatě tentýž molitan – v čem je pak Krejčík chytřejší? Přesto jsme viděli řadu vtipných scén nápaditě rozehraných. Něco ale chybělo. Jako když dostanete slušné, poctivě vařené, hezky naservírované jídlo, jenže chybí trochu víc soli (pepře, čokoliv?), co by dodalo výraznější chuť. Nebo se možná soubor úplně nerozhodl, kterou cestou se vydát. Abych představení přijal jako vtipnou maňáskárnu až rakvičkárnu, na to chyběla větší razance, občas svižnější temporytmus, přesnější fázování, pro zapojení ironie či morbidity jsou navíc herci moc hodní. Kdybych ho měl vnímat jako psychologicky rozehranou pohádku s jasnou motivací a jednáním jednotlivých postav, pak bych potřeboval vidět v obrech nebezpečí (byli spíše nemotorní, přihlouplí a legrační) nebo prozradit jasnější postoj krále k hlavnímu hrdinovi – chce mu dát na počátku dceru, nebo doufá, že úkol nezvládne? Tento směr naznačuje například představitelka princezny vystavěným vztahem ke Krejčíkovi, včetně detailně propracovaného hraní s loutkou. Úplně nečekaným motivem byla pro mě potřeba zbavit se jednorožce, který je v pohádkách symbolem čistoty či bílé magie. Nicméně, viděl jsem představení milé, kultivované, poučené, zábavné a těším se na další počín tohoto uskupení.

František Kaska

Odposlechnuté hlasy lidu

- ➔ Nejvíc se mi líbilo, jak se tam honili s tím...s tím...s tou paličkou a s tím stromem.
- ➔ Jó bylo to v pohodě.
- ➔ Bylo to pěkný. Zároveň to nebyla taková ta pohádka, co vidíš každý den, kdy si řekneš název a vybaví se ti ta klasická pohádka. Tohle bylo pěkně udělaný, jak tam byli zároveň herci, zároveň loutky. Bylo to fakt pěkně udělaný.
- ➔ Mně se to moc líbilo, akorát jsem nepochopila, proč měli ty silonky na rukách. Moc se mi líbily ty vtipný momenty – jednotlivý situace.
- ➔ Mně teda trochu překvapil ten jednorožec. Taková hezká česká malebná pohádka a najednou jednorožec.
- ➔ Bylo to roztomilý. Jestli se mi něco fakt líbilo, jestli mi něco přišlo zábavný, tak to byl ten začátek. Ten mi přišel tak absurdní, že jsem se příjemně naladila a ostatní mi už bylo všechno nějak jedno.
- ➔ Ten fór s tou rohožkou mi přišel super! – To jsem já třeba zas vůbec nepochopila.

Klíč byl pod rohožkou

rozhovor se souborem Akafuňky

Svou činnost jste zahájili po odmlce v roce 2015 právě touto inscenací, hrajete jí tedy už rok?

- My moc nehrajeme. Měli jsme děti, takže nebyla moc příležitost. Spíš oprašujeme už rok. Jednou jsme ji zahráli, a pak jsme to přerušili.

- S inscenací jsme šli po roce, kdy vznikla, na trh.

- Otázka je, co jste myslela tou pauzou. My jsme se jako Akafuňky pojmenovali kdysi dávno, to bylo už v roce 2010, a pak jsme nic nedělali. Před zhruba rokem a půl jsme začali dělat inscenaci, do toho se nám narodilo dítě, takže jsme si dali pauzu.

Chtěla bych se vás zeptat na toho jednorožce, který se v pohádce objeví. V názorech diváků zaznělo, že jim to přišlo jako taková hezká česká pohádka a jednorožec je všechny dost zaskočil.

- To ale napsali Grimmové. Asi většina lidí zná nějakou jinou verzi, asi ze Špalíčku pohádek nebo z televize, ale Grimmové ho tam mají. Oni tam obecně mají dost zvláštní věci v těch pohádkách. Proto mě překvapuje, že jste říkala, že někteří diváci říkali, že je to taková netradiční pohádka.

- My jsme se snažili o klasickou pohádku. Právě proto jsme si vybrali bratry Grimmy, aby to byla klasická pohádka, klasicky zahaná.

Vidíte, a přitom byli z jednorožce zaskočeni i ti, kteří pohádek znají docela dost. A další taková drobná nejasnost – jaký význam má ta odhozená rohožka? Zaznamenala jsem kolem sebe šum a ani já sama jsem to bohužel nepochopila.

- A nepochopili to děti nebo dospělí?

I dospělí.

- Aha, tak to je špatný. Klíč byl pod rohožkou.

Jo takhle je to!

- Asi to vyhodíme.

- Řekla bych, že rohožku jsi už vyhodil.

- Možností bylo několik. Klíč mohl viset na stromě.

A nemohl být ve dveřích?

- To nás taky napadlo, ale to by to pak půlka lidí neviděla.

- Tak asi výrazněji.

Loutky vytváříte společně nebo jen někdo z vás?

- Petr dělal všechny ty malby, ale jinak jsme vyráběli všechno dohromady i ty loutky jsme vyráběli kolektivně.

Chystáte něco dalšího?

- V tuhle chvíli další dítě, takže asi další pauzu. Dělán si legraci. Chystáme, i když to bude asi trochu trvat.

A jak se vám tady vlastně hrálo?

- Nejsme ještě moc zkušený, ale tady to publikum reaguje výborně. Tak nějak jinak.

- A pár let nazpátek někteří z nás to publikum tvořili.

Jak to pro vás je, přesunout se z hlediště na jeviště?

- Je to velký posun. Vlastně je zvláštní hrát před lidmi, které člověk zná.

- A ví, že to umí líp než my.

- Spíš je to zvláštní.

rytíř maz

Soumrak světů

NANO divadlo, Svitavy

O svete za rámom

NANOdivadlo nás pozvalo do sveta, kde sa dá veľa premýšľať. Tam, kde môžeme kontemplovať nad hodnotami, nad spravodlivosťou, nachádzať asociácie s totalitným režimom alebo aj také súkromné, z vlastného mikrosveta. Tam, kde „soumrak je skulinka medzi svety“ a Gašparko je mesiáš.

Inscenácia *Soumrak světů* je trochu spoločensko-politickým kabaretom, trochu recitálom, trochu generačnou výpoveďou, trochu akousi kazateľnicou, z ktorej nám autor káže o morálke.

Je asi len vecou vlastných divadelných preferencií a trochu aj momentálneho nastavenia, do akej miery si chceme nechať kázať, do akej miery chceme s autormi o týchto témach komunikovať.

Inscenácia je vkusná, v čomsi obradná, vŕahaže nás svojou hudobnosťou aj výtvarnou stránkou. Na chrudimskej repríze sa však medzi interpretov a divákov postavil nevhodný priestor. Chýbala intimita, komornosť.

Aj diskusia o predstavení potvrdzuje mnohorakosť jej prijatia. Od neporozumenia a odmietnutia po divácku vďačnosť za súznenie.

Soumrak světů je kameňkom v mimoriadne pestrej mozaike súčasnej neprofesionálnej bábkarskej tvorbe. Vďaka autorom, že dotvárajú jeho meditatívnu, premýšľavú tvár.

Lenka Džadiková

Rozbitý obraz soumraku

Už pri príchodu na predstavení NANOdivadla *Soumrak světů* jsem nezůstal na pochybách, že mě nečeká nic veselého. Soumravně nasvícená scéna – zlověstně vyhlížející trám evokující šibenici, nasvícený suchý (holý) strom (který se v závěru šibenicí stane) a prázdný rám obrazu s plovajícími útržky fáborků, znepokojivý opakující se hudební motiv, to vše vyvolává pocit sklíčenosti, obavy. Motiv rámu je na počátku akcentován i písní a textem – obrazy by neměly mít rám, bez něho můžeme dojít k... něčemu. Poznání, smrti, svobodě. Pokud to ale měl být klíč k chápání představení, pak jsem jím asi neodemkl správné dveře. Ani rám bez obrazu, ani obraz bez rámu, viděl jsem spíše plakát – depresivní příběh Kašpárka a obyvatel (vesnice, města, země, světa?) s mozaikou hudebních čísel (jakýsi folk-pop-šansonový koncert) a filosoficko-poetické vstupy Karla Šefrny. Tyto tři principy se někdy doplňovaly, inspirovaly, často spíše stály vedle sebe, při rychlém střídání Matěje Šefrny hudebníka a loutkoherce si dokonce existenci spíše komplikovaly. Celkově vytvářely dojem rozbitého obrazu či popraskaného zrcadla, které nám bylo nastaveno. Zatímco hudební a poetický plán mohly vyvolávat otázky, chvění, radost z metafory, poetiky a nápadu, základní příběh vyzněl pro mě schematicky. Rozumím znechucení, roztrpčení, obavám z vývoje naší společnosti, demokracie (v inscenaci důsledně vyslovována jako demografie, patrně odkaz na Antonína Novotného), vnímám

obraz světa, kde se moci chopí lůza a vytvoří nový řád, právo, nový typ vládnutí. Něco, co jsme zažili a možná se toho nikdy nezbavili, něco, co nás možná zase může potkat. Jsem rád, že se tím divadlo zabývá. Ale tento způsob ztvárnění se se mnou nepotkal (jsem od Šefrnů asi zvyklý na rafinovanější, metaforičtější a méně tezaté divadlo). Ani tragická existence a osud (moudrého?) věčného Kašpárka (možná spíše šaška – vědouceho ale nemohoucího) a jeho následné znovuzrození. V závěru odchází většina postav prázdným rámem kamsi (do smrti, svobody, budoucnosti ...), díky doteku múry, jejíž křídla mávnutí možná všechno změní. Já odcházel z divadla znejistěný, pro mě nedostatečným dotekem souboru, kterého si vážím a jehož témat si cením.

František Kaska

Odposlechnuté hlasy lidu

- Bylo to hodně alegorické, člověk musel přemýšlet, ale myslím, že to trefilo hřebík na hlavičku.
- Zajímavě ztvárněné.
- Přišlo mi to zajímavě scénicky řešené. Velmi se mi líbila scéna, to spojení výtvarna, zajímavých surrealistických obrazů s hudbou a divadlem.
- Nevím, jestli jsem na to nebyla moc unavená, ale na mě to bylo strašně moc tmavý.
- Forma byla větší než obsah.
- Já si to musím nechat uležet.

Není nic trapnějšího, než vysvětlovat, jak jste to mysleli

Rozhovor s Matějem Šefrnou

Ve vaší inscenaci se zvláštním způsobem prorůstají hudba, poetické texty i divadlo. Pracovali jste s předlohou? Nebo jak to celé vznikalo?

Celé je to původní, muzika, scénář i texty. Ono to vzniklo kuriózně. Já jsem před lety prohlásil, že už nechci hrát divadlo a dcera, když měla před časem narozeniny a já zjišťoval, co by ráda, tak řekla, že by si chtěla zahrát divadlo. Další věc byla, že táta začal mít zdravotní potíže, tak jsem si řekl: „Nebudeme tu skuhrat v posteli a zahrájeme si divadlo.“

Na takový návrat k divadlu jste nevybrali zrovna veselé téma...

Před dvěma lety, když jste se mnou dělal rozhovor, jsem říkal, že jsem přestal dělat divadlo, protože mi to přijde jako zbytečný alegorie a jinotaje, že to radši těm lidem jako učitel řeknu přímo a rovnou... Vždycky, když jsme dělali divadlo, snažili jsme se něco vyřešit. Tak v tomhle jsme si s tátou řešili politické názory. Nebo spíš názory na svět.

Kdo jsou tedy ti Kašpárci, co musejí zůstat, herci, učitelé?

To chci nechat na lidech. Scénář byl původně dost jiný, ale v diskusích s tátou se to dost posunulo, protože řadu věcí vidíme jinak. Každý si to vyloží podle svého rozpoložení. Není nic trapnějšího než vysvětlovat, jak jste to mysleli.

Mně ta vaše hospoda, kde se vždycky říká pravda, trochu přišla jako protiváha k jinému dnes často skloňovanému pojmu, „pražská kavárna“.

To je přesně ono, že si to každý vyloží podle sebe. Takhle to vůbec nebylo, ten text vznikl před dvěma lety, kdy ta kavárna ještě nebyla tak profiáklá. Já teda do hospod chodím, nic proti tomu nemám, ale pro mě je ta hospoda hlavně to hulvátství a neurvalost, kterých je teď všude spousta.

pab

Nahlédli jsme...

do semináře G - Guignol, kašpárek a ti ostatní

Nákupní seznam: píšťalka, chlupy, kostra

„Já si to musím psát, jinak na to zapomenou,“ brumlá si pod fousy lektor Petr Borovský. Při jeho pracovním vytížení se nedivím. V místnosti, kde se seminář odehrává, stojí dvě připravené maňáskové scény. Napnuté černé plátno skrývá loutkoherce, pozornost je díky tomu soustředěna pouze na loutky. Já se o pozornost snažím. Jde to ale těžko. Hraje se totiž všude najednou. Obsazeny jsou obě loutkové scény, zkouší se ale i mimo ně. Současně se odehrává scénka o babě a babě, o praní a o praní. Dvě zakuklené postavy se zbraněmi v rukou zpívají písničku My tři králové, do toho se na vedlejší scéně snaží baba zdomestikovat skunka. Petr Borovský při všem tom tvůrčím zmatku stihne vyrobít rekvizitu do jedné ze scének a v zápětí začíná pracovat společně se seminaristy na samotných výstupech. I když vyráběl ceduli, všiml si, že mají maňáskové zakloněné hlavy, někde upravuje načasování jednotlivých akcí. Aby vše bylo jasné, nejasnosti předvádí. Nepůjčuje si maňásky, všechno zvládne holou rukou, i ta funguje. Seminaristé zkouší scénku znova. Nepatrná změna, loutka se natočila k divákům a udělala dvouvteřinovou pauzu, zapříčinila tím ale zcela jiné vyznění. Výstup se stává přehlednější, jasnější.

Poté, co se vyladily herecké akce, jde na pomoc s věcmi v zákulisí. Velmi zajímavé jsou Borovského technické tipy. Vypráví, jak se v Alfě v inscenacích vypořádávají s nábytkem na scéně, čím a jak je možné ho přichytit, aby loutkáři měli volné ruce a nemuseli se zabývat statickými předměty. Scénky se záhadným způsobem dokončí ve stejný moment a nastává drobná pauza.

Využila jsem příležitosti a seminaristů Jakuba a Katky se zeptala na pár otázek.

Proč jste si vybrali tento seminář a s jakým očekáváním jste do něj šli?

Jakub: Přihlásil jsem se do něj s očekáváním, že se více seznámím s maňáskovým divadlem, se kterým jsem se před tím moc neseťkával. A Petr nám to tady všechno sype z rukávu. Triky, které bychom museli sami složitě a asi dlouho hledat, jsou nám zde předloženy na stříbrném podnose.

Katka: Do tohoto semináře jsem šla s tím, že si budu hrát a zkoušet nové věci. Zjistila jsem ale, že si hrát už neumím. Nevzdávám se. Zkousím blbnout. Hledám tady moje zatoulané dětství. Je to super.

Jak vaše scénky vznikaly?

J+K: Petr nám na seminář přinesl loutky z různých inscenací divadla Alfa a různé inspirativní texty. První den semináře nám o maňáscích řekl obecné informace, ukázal základní techniku a řekl: „Hrajte si, blbněte, zkoušejte.“ Poslechli jsme, vybrali jsme si loutky a začali zkoumat jejich možnosti. Z nich nám začaly vznikat scénky.

Pak je do semináře G přineseno nové číslo Zpravodaje. Pauza se vyplňuje čtením, v místnosti zavládne naprosté ticho. Opouštím skupinu v naději, že si zítra opět Zpravodaj otevrou a najdou má slova chvály. Z navštíveného semináře jsem byla nadšená, děkuji za možnost nahlédnutí. Už teď se těším na závěrečné dokončené ukázky.

Kar

Nahlédli jsme...

do semináře H - Zvučné dřevo aneb jak zní loutka

V Háčku tvoří malé symfonie

Měla jsem štěstí. Do semináře H jsem vpadla přímo do procesu tvorby, kdy skupinka pěti muzikantů (tři seminaristé a dva lektori Tomáš Jereš a Martin Švantner) stavěla stručný scénosled k příběhu, který jeden z hochů den předtím vymyslel. Po ustálení sledu jednotlivých scén se skupinka jala vytvářet hudební plán vymyšlené etudy a pomalu začala vznikat „taková malá symfonie“, ve které byl každý zvuk podložen jasným obrazem, vizualizací. Lektor Martin v průběhu tvorby ještě poznamenal, že „tak jako je možné prostor vyplnit tělesně, tak je možné jej naplňovat i zvukem. Což znamená, že v určitém spektru tónů, například krátkých, je možné přidat tóny odlišné – dlouhé“. Vymyšlená anekdota nesla název Paragliding a výsledný sled scén a situací vypadal následovně. (V následujícím prosíme čtenáře o výrazné zapojení jeho bujné fantazie.)

Letí paraglidista – šlape mu to, motor klepe (bubnování na bubínek), vítr okolo šustí v mracích (zvuk dešťové hole) a ptáčci zpívají (cinkání na zvonečky). Pohoda a klapající rytmus.

Objeví se čáp – vytváří se lehké napětí v hudbě a skupinka dochází k názoru, že spíše než vyjádřit čápa nějakým konkrétním zvukem bude efektnější gradovat v hudbě na basu a budovat tak nebezpečí v podobě čápa.

Srážka – rána na buben. Úlek, zmatek a paniku vyjadřuje disharmonie tónů.

Pád – ticho.

Město – paraglidista z výšky zahlédne město. To je vyjadřováno hudebním podkladem swingového charakteru,

do kterého se mísí rozličné zvuky, cinky, bouchy, hlasy, zvonění, pískání. **EXPRESIVNĚ!**

Mrakodrap – přibližování padajícího paraglidisty k mrakodrapu. Jak to zvukově vyjádřit? Muzikanti přemýšlí. Lektor navrhuje, že „když stále doposud hráli všichni, tak může přijít kontrast pouze jednoho nástroje“. Souhlasí.

Pád do okna – prásk na činel.

Šplouch – padající spadne do obřího akvária. Rozjede se tichá melodie evokující obrovské množství bublinek, které pomalu stoupají k hladině. Náhle se však v hudbě začíná objevovat něco nebezpečného, co se pomalu přibližuje.

Úlek – nejprve jeden z muzikantů vyzkoušel hvizd na píšťalku a při dalším zkoušení a hledání toho správného zvuku se shodli na živém, reálném zavřeštění muzikanta a...

Sežrání žralokem – celou hudební etudu uzavírá výrazný zvuk elektrické kytary.

Kam bude seminář směřovat ve dnech následujících? Snahou obou lektorů je seminaristy vymyšlené příběhy podpořit vytvořeným hudebním podkladem, tzv. scénickou hudbou. Někdy totiž není třeba mnoho slov, jelikož mnohé je možné vyjádřit zvukem, melodií, hudbou, tichem. Především atmosféru, pocit, napětí. Muzikanti pracují i na dalších malých symfoniích s pracovními názvy *Paralelní svět* a *Hamlet na Octoberfestu*. Budeme se těšit na hudební zážitky!

Zapsala HAV

Nahlédli jsme...

do semináře X - Diskusní seminář

Každý je srdečně zván

V semináři X se mluví o představeních. A protože k takové věci je zapotřebí tvůrčího, inspirativního a uvolněného prostředí, schází se na zahrádce restaurace Modrá hvězda. V rohu dvorku, pod stříškou, sedí okolo patnácti lidí u tří stolů, pánové si dopřávají první ranní pivátka, dámy dávají většinou přednost životabudičům na kofeinové či teinové bázi. Usadím se ke kraji společnosti, a abych dobře zapadl, dávám si čaj a pivo. Někde plus minus uprostřed této ranní chrudimské kavárenské smečky sedí lektor Jakub Vašíček – dnes sám, protože Kateřina Lešková-Dolenská, druhá lektorka semináře, zrovna přednáší o Švankmajerových loutkách. Panuje vyloženě přátelská atmosféra. Když přicházím, mluví se zrovna o cirkuse – nikoliv o Dřevěném cirkuse, inscenaci souboru Karromato, ale o „opravdovém“ cirkuse. Diskuse si zřejmě odběhla, aby vysvětlila všechny možné záležitosti okolo cirkusu dnes i v minulosti, a postupně se vrací zpět k inscenaci s jasnějším názorem a větší jistotou. Mluví se tak nějak demokraticky – jistěže někdo mluví víc, někdo mluví méně, ale jsou slyšet všechny hlasy. Sem tam se stane, že dva lidi na opačné straně stolů řeknou najednou příliš zajímavé věci, přirozeně pak vedle sebe vzniknou dvě diskuse, proberou svá témata zvlášť a po nějaké době splynou zpět

Rozhovor s Jakubem Vašíčkem

Jak jsi spokojený se seminářem?

To teda jsem, hrozně. On už totiž ten seminář existuje několik let, ale všichni se sem vždycky zapsali, aby měli lístky na představení a ty věci, co jsou okolo, jako třeba ubytování – a ten seminář nakonec ve skutečnosti neexistoval. S Michalem jsme se o tom minulý rok bavili, že je škoda, že se nemluví o jiných věcech, než co jsou v hlavním programu, tak vznikla myšlenka na tohle. Mám docela radost, podle mě se to dost povedlo, vzniklo takové svobodné fórum, kde se může mluvit o těch věcech neformálně. Myslím, že kdyby něco takového bylo v profesionálním divadle, hrozně by mě to bavilo – aby se ty lidi mohli o věcech bavit jen tak. Na festivalech my kolikrát tu reflexi vůbec nemáme.

Vypadá to, jako bys dělal konkurenci oficiálním diskusím...

Vlastně trochu jo. No já jsem si ty oficiální diskuse vyzkoušel minulý rok jako porotce a ne. Mám pocit, že se tam dost lidí neustále trochu bojí mluvit – když je tam přítomná autorita poroty, jakoby se furt čekalo na to, co řeknou oni za oficiální stanovisko, a lidí nechtějí mluvit, aby neříkali věci „nesprávně“.

Co chystáte v DRAKu na příští sezónu?

První premiéra příští sezóny bude inscenace *Tik Tak Tik Tak*. Je to taková mateřinka, pro úplně maličké děti od tří let. Bude to celý o čase, vysvětlit dětem, co je to čas,

v jednu. Z debaty o cirkusovém představení (nevyšlo z ní úplně se suchou kůží) se přechází do debaty o *Criaturas Particulares* Roberta Whitea. Chvilí to vypadá na spílání loutkové estrádě, ze všech stran se ozývají hlasy zklamane až rozzlobené, dokud se neozve názor opačný – v tu chvíli se rozbíhá debata: jak to na nás působilo, čím, proč to máme jinak, co jsme tam viděli a neviděli, jak se tvářila Spoustová, jak jsme vnímali potlesky mezi čísly, chceme vůbec vidět loutku tančit jako Michael Jackson... A nejlepší na tom bylo, že tyto a další otázky vůbec nejsou kladeny nahlas, zaznívají jen spontánně dojmy, názory, vysvětlení ve snaze na ně odpovědět. Velmi osvěžující je absolutní svoboda projevu, což zní možná vtipně, ale všemožné shazování, cynismy, emoční výlevy, či sem tam neukočirovaná sprostá slova, když to všechno celá společnost nejenže toleruje, ale naslouchá tomu stejně poctivě jako všemu jinému, je to skutečně osvobozující. Jakub Vašíček mě požádal, abych dal festivalové veřejnosti vědět, že Seminář X je volně přístupný komukoliv. Kdo by si rád popovídal o představeních, je srdečně zván k těm, kteří čekají, až se otevře Modrá hvězda.

jj

prostě taková teorie relativity pro malé děti. Začínáme zkoušet v září, teď se teprve vyrábí scéna.

Jak dlouho jezdíš na Loutkářskou Chrudim?

No, nad tím jsem teď taky přemýšlel, myslím, že víc jak dvacet let – s nějakými přestávkami. Myslím, že poprvé jsem tady byl tak ve třinácti, před třidvaceti lety. Nejdřív jsem tady byl s Rámusem, pak jsem jezdil s Pachýřem Pačejořem, pak jsme začali dělat ty semináře a poroty. Je to trochu srandovní, když se člověk dostane na druhý břeh. Ale mám to tady rád a jsou lidi, které člověk potká jenom tady.

Bude tvůj syn chodit do dramataku?

Hm. Asi jo. A bude stejně nešťastnej, jako my všichni.

jj

Agenti ze seminářů

Seminář A

/inkognito/

Trénink soustředění, spolupráce v podobě každodenní rozcvičky „DŽA-25-TLESK“. Naše loutky už dýchají, pohybují se a učíme se princip „když se herec baví s loutkou“ (má to i odborný pojem, ale ten si nepamatuji). Seminář je stále plný energie a nadšení.

Seminář Z

/MiNteNkér/

Tak jsme si poplkali, vlastně poplakali přeci, a pak se jen tak potkáme, protože fak makáme. Bacha na hlemýždě.

Seminář M

/HUSTÝ, ŘITKÝ/

No jo no, třetí zákeřnej den :-)

Seminář L

/Tenkérmideretvár/

Drak neuhlídal princeznu.

Ťuk Ťuk Ťuk, pipipipi, mňáááú!

Seminář G

/káč/

Jak se hraní si postupně mění v hraní a vzniknuvší minietudy jsou upravovány a čištěny, začínáme se na tebe, milý čtenáři a diváku, těšit ve středu. Jen ubránit se prohlížení Zpravodaje bezprostředně po jeho nabytí nám nějak nejde.

PS: Kefír byl vypit a džez vyčištěn – nic ale náhodou.

SEMINÁŘ X

/pan Kripl XXX s chotí/

Co jednoho diváka zprudí jiného vzpruží a vzbudí.

Zatímco jedni se inspirují, v druhých vře krev a zloba bují.

Krásné je s očima malého dítěte hlídat i nejhorší divadlo na světě.

Když se však zapojí mozek a znalosti pak jde to divadlo jak maso od kosti.

Ať už jsi ten či ten naštván či unešen

ať držíš maňáska, drát nebo vahadlo když skončíš ve Hvězdě dobře to dopadlo.

Vivat Tomsa a Vítek

Už čtvrtým rokem hrají na Loutkářské Chrudimi v inspirativním programu svá představení různí tvůrci pod hlavičkou „produkční jednotky“ studia DAMÚZA. Ta podporuje neotřelé divadelníky a jiné umělce, především z řad studentů a čerstvých absolventů DAMU, kteří chtějí objevovat, provokovat a zkoumat. Každoroční setkávání s produkcí DAMÚZY je v chrudimském kontextu skutečně inspirativní, a to nejen proto, že nás může těšit zájem mladých tvůrců o loutku, předmět či obecněji řečeno o výtvarné vyjádření.

Včerejší *Turnaj krále Karla* je druhým letošním potvrzením toho, že DAMÚZA nežije mimo čas a prostor a snaží se mj. nabízet projekty spjaté s aktuálními výročími. Divadelní bojovku na téma Karel IV. si v parku za divadlem užily nejen děti, ale i jejich dospělý doprovod. A s Turnajem to dopadlo stejně. Inscenace Justina Svobody, Tomsy Legierského a Vítky Maštaliře vsadila na soutěživého ducha nejen dětí a svezla se na vlně oblíbených vědomostních klání všeho druhu.

Soutěžní hra s dětmi a pro děti sice vychází ze skutečných příhod ze života Karla IV., neklade si však ambici odvyprávět divákům jakýkoli ucelený příběh. Loutkové výstupy slouží k humorné ilustraci dílčích zážitků a zkušeností Karla IV., během nichž se děti dozvídají různorodé, více či méně podstatné informace a drobné souvislosti z doby tohoto panovníka.

Pokud je publikum hravé a vstřícně přijme výzvu k účasti na rytířském turnaji, funguje představení hlavně díky jeho protagonistům spontánně a dobře a není účelné chtít ho poměřovat jakýmikoli pravidly a rozborů, protože tahle soutěžní hra s publikem je prostě živá a děti baví; a to ještě dlouho po skončení představení, kdy si radostně skandují: „Vivat Tomsa a Vítek!“

Zuzana Vojtíšková

Loutkářský bál

22.06 Ticho a klid.

22.15 A teď se naučíme palečkový tanec.

22.31 Odposlechnuto: Tančit se na to dá, ale muzikantsky to stojí za hovno.

22.52 Odposlechnuto: -Hele, viděla jsem někdy tvoji krev? – Nevím, ale já tvou asi jo.

23.05 Opět se nic neděje.

23.15 Kapela již potřetí hraje a zpívá hit večera. Pro velký zájem účastníků festivalu otiskujeme text:

Ahoj, ahoj
ahoj, ahoj, ahoj
ahoj
ahoj, ahoj.

Píseň se jmenuje Ahoj.

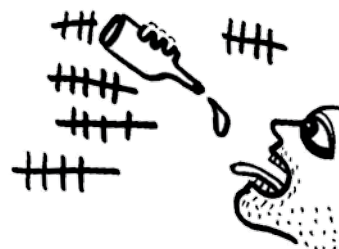
23.20 Kapela hraje fláky jako Hurá, cukrárna a Afrika.

Nejlepší taneční kreace předvádějí Matěj Kubina a Michal Zahálka.

23.30 Jarmila Parčiová se připojila k aparatuře. Kapela zdrhá. Zpívá se a tančí dál.

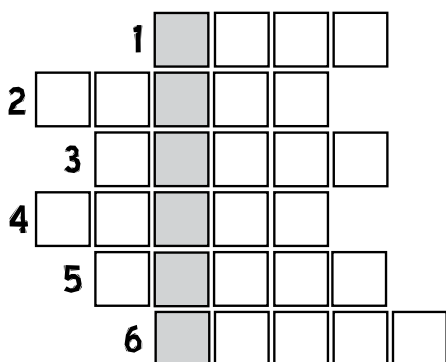
23.45 Uvnitř halekají Martin Švantner a Boudáci, venku Rámus a spol. Je skvělé sedět uprostřed a poslouchat do levého ucha Na kolenou a do pravého Mezi horama.

1.20 Už i Jarmilka odpadla. Bouda drží.

Kdo si hraje...

Luštěnina

Dnešní zapeklitá luštěnka se bude celá ochomýtat okolo hudebních a tanečních stylů a je založena na slovním humoru...

1. má vlastní známku
2. není to Němka
3. házel
4. je nová a nemá boty
5. zařezává se mezi půlky
6. tuc tuc

Tajenka: co jste dělali včera večer...

Sudoku

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

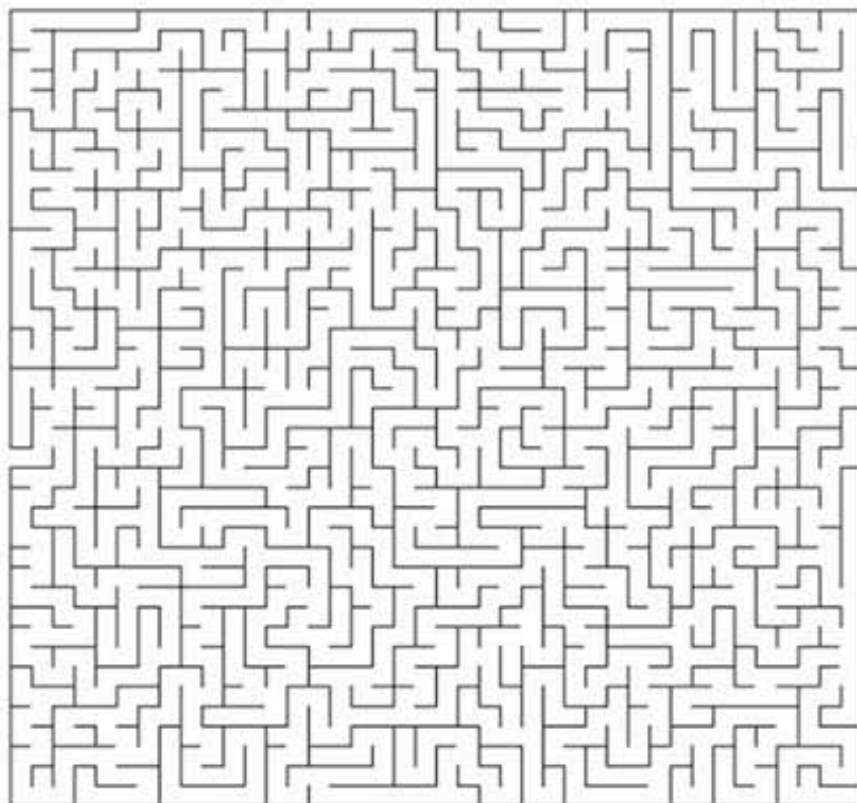
Jazykozlam

Sešli se na resuscitačním sále se šesti lůžky.

Velmistr Martin Zachař Brada Plachtík Sedlicův Z Oujezda

Nade všemi ctěný velmistr cechu uzenářského s nej-slovutnějšími osobnostmi českého divadla pimprlového seznamuje se a loutkáři neznámému a uznávanému nám již známý hold klobásový svůj vzdává.

Bludiště

Loutkocaching

Naši včerejší hádanku rozluštily (a s ní za námi přišly) Lenka Miková a Kačka.

Kešku úspěšně objevili: Piškotovi, Lucka Bocianová, Terezie a Jan Kolářovi, Adam a Eva Poláčkoví, Julie a Mia Hlaváčovy, Honza, Simon Štibor, Lenka Miková a Taneční zóna.

Zároveň nastal kuriózní případ, kdy byla objevena keška z loňska – mimořádně o rok zpožděné blahopřání tedy náleží Berenice Janotové!

Celofestivalovka

Žízním...

Jednodenní keška

Na obzoru dva prsty se k nebi tyčí a kolo tu reziví.

Program 4. července 2016

Malá scéna DKP | 9 h.

Rámus a Krtek, Plzeň

Antikrys (45', 12+) | hlavní program

Pokud není krysa milována, nechť je asimilována.

Spolkový dům | 10, 14 (B), 16 (C) a 18 (A) h.

Vozichet, Jablonec nad Nisou

V jednom lese, v jednom domku (30', 8+) | hlavní program

Pásmo klasických pohádek pro potencionální rodiče a jejich eventuální děti.

Malá scéna DKP | 11, 14 (A), 16 (B) a 18 (C) h.

Happy Theater, Salesiánské středisko mládeže, Brno

Nevěřící Janek (35', 6+) | hlavní program

Autorský text o Jankovi, který nevěří ničemu, přátelství, tradicím, lásce sestry, nevěří na dobro ani na zlo, spoléhá jen na sebe...

Stan za DKP | 13 a 15 h.

DAMÚZA, Praha

Pohádky z lesa (40', 4+) | inspirativní program

Pohádku pro malé i velké hraje Tomáš Podrazil.

Muzeum barokních soch | 11, 14 (C), 16 (A) a 18 (B) h.

JAKKdo, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Kdes holubičko lítala? (30', 16+) | hlavní program

Počet popravených osob v čarodějnických procesech se odhaduje na 35 000, většinu tvořily ženy.

Divadlo Karla Pippicha | 15 (D) a v 17 (A+B+C) h.

Malé divadlo České Budějovice

Radovanovy radovánky (55', 3+) | inspirativní program

O radosti z toho, že svítí slunce. O radosti z toho, že máma peče koláč. O radosti z toho, že táta vypěstoval obří salát. Ale také o radosti z toho, že kopřivy pálí, že pes trhá vaše kalhoty a že bude-li přšet, zmoknem.

MED | 17 a 20.30 (B) h.

Martin Hak, Pustá Kamenice

Sedm synů (50', 7+) | inspirativní program

Příběh o zásluhách, o síle písně návratu, o spravedlnosti, o výjimečnosti a o tom, že každý máme své kouzlo.

Malá scéna DKP | 20.30 (A) h.

DAMÚZA, Praha

Sólo Matches (40', 8+) | inspirativní program

Hřejivá i mrazivá zimní pohádka o tom, že setkání a samota jsou dvě strany téže mince.

Spolkový dům | 20.30(C) h.

MaFFin, DiFa JAMU, Brno

Koštni Jošta (35', 12+) | doplňkový program

Odvaha... Touha... Odhodlání... Rodina... Intriky... Koně... Jošt!

Výtvarné dílny

Slavoj Divadla Karla Pippicha | 10-12 h.

Čmukaři Turnov

Vyrob si loutku, kterou ještě nemáš

Divadelní kavárna Divadla Karla Pippicha 10-12 h.

Jakub Mlád a Jitka Pavlíková

Výroba papírového divadla včetně sady loutek

Stan za Divadlem Karla Pippicha 16-17,30 h.

Výtvarné a kreativní dílny Studia DAMÚZA

Dílny pro děti i jejich rodiče.

Soubor JAKKdo upozorňuje, že bude dodrženo **věkové omezení na představení Kdes holubičko lítala?** a že do sálu nebude vpuštěn nikdo mladší 16 let.

Mlask

bubenické trio

Žižkovo náměstí | od 19 h.

Zpravodaj 65. Loutkářské Chrudimi

Vydává a tiskne: Chrudimská beseda

Redakce: Jacques Joseph /pab/ (šéfredaktor), Hana Volkmerová /HAV/, Magda Zicháčková /maz/, Kateřina Korychová /kar/, Jarek Jurečka /jj/

Foto: Ivo Mičkal a redakce | Grafická úprava, sazba: Petra Libová | Kontakt: lepabouk@gmail.com | Neprošlo jazykovou úpravou!